

I

Іван IV Васильович (Грозний)

(* 25.08. 1530, м. Москва –
† 18.03.1584, м. Москва)

Великий князь Московський (з 1533 р.), перший російський цар (1547-1584 рр.), публіцист. Близько 1547 р. намагався запросити з Німеччини друкарів, знавців мов. Іван IV став ініціатором створення першої російської державної друкарні, в якій Іван Федоров та Петро Мстиславець випустили “Апостол” (1564 р.) та “Часовник” (1565 р.). Цар вважається автором трьох публіцистичних послань до князя Андрія Курбського, російського емігранта, що проживав на Волині. У передмові до *Острозької Біблії* зазначено, що він передав князю В.-К. Острозькому через М. Гарабурду список повної Біблії, укладений ще за князя Володимира Святославовича. Допускається, що це була Геннадієва Біблія.

Література: Гладкий А. И., Цеханович А. А. Курбский Андрей Михайлович // Словарь книжников и книжности Древней Руси. – Ленинград, 1988. – Вып. 2. – Ч. 1. – С. 494-503; Лурье Я. С., Роменская О. Я. Иван IV Васильевич Грозный // Словарь книжников и книжности Древней Руси. – Ленинград, 1988. – Вып. 2. – Ч. 1. – С. 371-384.

Петро Кралюк

Ігнатій

(* ? – † після 10.03.1603)

Був дияконом у м. Буську. Близько 1587 р. Львівське ставропігійне Успенське братство запросило його до своєї школи вчителем та проповідником.

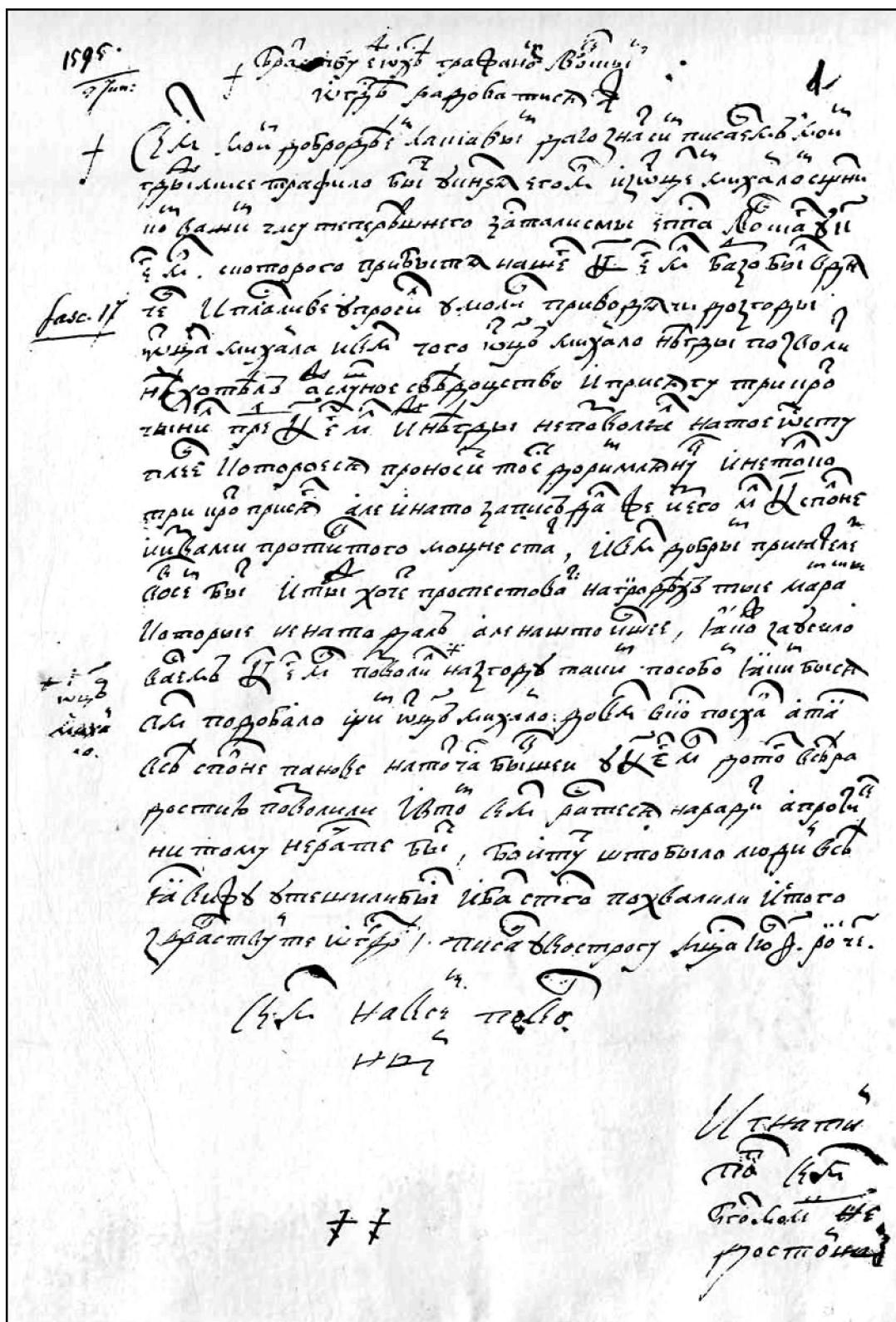
33.

Симон Кошовський / Archimendryta Stepanjki podpisalem sic:
Іакій Архімендрита Stepanjki podpisalem sic.
Сергій Єромонаф Ігumen Smolnicki podpisalem sic.
Міхал Протопопа Заблудовського у Премікти Synodowy
podpisalem sic.
Ігнатій Презбітер Острозький у Премікти над notaryami
Synodowymi podpisalem sic.
Andrzej Wolszczenski Lwowski Notary Synodowy pod-
pisalem sic.
Леонтій Wolszczenski / у Emelian Juriewski prezbyteros
wie y poslowie od wojciech Kryklosi Wilenskis' podpisalem sic;
Януш Спасі Protopopa Wolkowyskis' podpisalem sic.
Никон старець Панахида Wypubickiego Kijowskis' podpisalem sic;
Емельян Vitołek Protopopa Slutki podpisalem sic.
Пётр Wolszczenski namiesnik dydaczowski podpisalem sic.
Іоан Preczykli nameński Kołacynski podpisalem sic.
Andrzej Troicki Protopopa Konstantynowscy podpisalem sic.
Сирій Spasі Protopopa Czerniakі podpisalem sic.
Konstantyn Ostrzopol'ski Protopopa Dubienki podpisalem sic.
Філіп protopopa Doviatu Wolkowyskiego podpisalem sic.
Петр Protopopa Prentyški podpisalem sic.
Василі Lewkiewicz Protopopa Klewaniski podpisalem sic.
Andrzej Tarnieński Samborski podpisalem sic.
Харальмий Kojetwenski Tarnieński Szalki podpisalem sic;
Клемент Troicki Tarnieński Kamieniecki podpisalem sic.
Василі Troicki Bratski Wilenski prezbyter podpisalem sic;
Павел Prezbiter od Bractwa Brzezistiego podpisalem sic.
Іоанас Protopopa Jaroslawski podpisalem sic.
Леонтій Protopopa Warwaski z Milticzyce podpisalem sic.
Ігнацій Podjedlecki Krylojanin? Linajera Dunnai podpisalem sic.

Były y innydy bárzo wiele Presbiterów wiecocy dwunser/ ale ja
nie wkażala tego potreba/ przeto tu nie ja polożon; Jakorę
y, krypionim ita dñis ola obłygnosć nie drucowane; wskakże
...nie dlużo zia ronosa Bojaž Deutku wojsne być mogą.
...Egna ten cjaśe ejztałac zdrowi bavicie.

Підпис Ігнатія під рішенням
Берестейського антикатолицького собору
1596 року

Через переслідування місцевого владики Гедеона Балабана, який конфліктував із братчками, у жовтні 1591 р. “учитель богословів наук і писаний отеческих іскусний священноіерей Ігнатій” переїхав на роботу до Вільноської братської школи. У червні наступного року повернувся до Буська, де служив у Святомиколаївській церкві. На підставі наклепу в єретизмі б червня 1594 року його під час ярмарку прилюдно підстароста, “відлучивши від церкви і від міста..., без жодного суду вигнав”.

Лист Ігнатія до Львівського братства (Острог, 1595)

Іконопис Острожчини XVI – Першої половини XVII століття

І. переїхав до Острога, де став настоятелем князівського замкового Богоявленського храму, єдиним серед місцевої єпархії проповідником. На Берестейському антиунійному соборі 1596 р. керував усіма нотарами, очолював делегації православних до київського митрополита Михайла Рогози; правдоподібно, саме тут дискутував із відомим католицьким проповідником Петром Скартою. Про це стало відомо Александрійському патріархові Мелетію Пігасові. У своєму по-сланні від 6 червня 1597 року “до хорепископа та протопопа Ігнатія” той порівнював його з Давидом, “який без повної зброй Саула вступив у бій з хвастиливим Голіафом” і “в простоті мудрості... подолав філософа, що впивався гарно складеними сплетіннями об’юроділії мудрості”.

Є підстави вбачати в протопопі Ігнатії острозького публіциста, який писав під псевдонімом “Клирик Острозький”.

Джерела: Описи Острожчини другої половини XVI – першої половини XVII ст. / Упоряд. В. Атаманенко. – Київ – Острог – Нью-Йорк, 2004. – С. 94, 99; Соколов І. І. Про відносини Української Церкви до грецького Сходу наприкінці XVI та на початку XVII ст за нововиданими матеріалами // Записки історико-філологічного відділу УАН. – Київ, 1919. – Кн. 1. – С. 66; ЦДАУЛ. – Ф. 3. – Оп. 1. – Спр. 9. – С. 1809-1810; Спр. 349. – С. 1111-1112; Monumenta Confraternitatis Stavropigianae Leopolensis. – Leopolis, 1895-1898. – Р. 277, 324, 326, 331, 333, 349, 352, 354, 419, 483, 620-621.

Література: Мицько І. Острозька слов’яно-греко-латинська академія (1576-1636). – Київ, 1990. – С. 91-92, 95-96; Його ж. Чар архівних свідчень. Матеріали до біографій славетних публіцистів // Жовтень. – Львів, 1987. – № 3. – С. 87-89; Яременко П. К. Спроба розкриття псевдоніма Клирика Острозького // Наукові записки Львівського державного педагогічного університету. – Львів, 1960. – Т. 16.

Igor Miцько

У XVI – першій половині XVII ст. Острог був одним із найбільших центрів іконописання в Україні. Про це свідчать документи того часу. Найранішим із них є заповіт Іллі Константиновича Острозького від 16 серпня 1539 року. В ньому йдеться про виготовлення срібних шат до намісних ікон Богоявлення та Богородиці в Богоявленській церкві Острозького замку, а також до ікони архангела Михаїла в с. Межирічі. Згадані ікони вказують на давній одноярусний варіант іконостасу Богоявленської церкви, відомий на Волині ще з часів князя Володимира Васильковича.

Згідно з податковим реєстром 1579 р. в Острозі працювало 6 малярів: Харитон, Лазко Гаврилович, Дащко, Духніч, Богдан і Федір. Така сама кількість майстрів була і в тогочасній визнаній мистецькій столиці України – Львові. Проте, якщо у Львові поряд з українськими малярами працювали поляки та вірмени, то в Острозі всі шестero художників були українцями. Документ засвідчує існування в місті значного іконописного осередку, рівного якому не було на Волині і який свою діяльністю охоплював значну територію та посідав особливе місце серед художніх центрів України, поступаючись лише Львову.

Іконописання в цей час виходить за межі монастирських осередків. Ікони створюються вже не тільки в монастирях, а й окремими майстрами, пов’язаними з міщанським середовищем, яке було благодатним ґрунтом для поширення культурних цінностей Відродження. Завдяки діяльності науково-освітнього гуртка слов’яно-греко-латинської академії в Острозі склалися особливо сприятливі умови для засвоєння ренесансних надбань Західної Європи, які синтезувались із традиційною слов’янською спадщиною, виплеканою на засадах греко-візантійської духовності, що зна-